

De la Conferència Regional sobre Països Mediterranis

Activitats de la Unió Geogràfica Internacional a Catalunya amb motiu de la Conferència Regional sobre Països Mediterranis

Roser MAJORAL i MOLINÉ

Entre el 25 d'agost i el 13 de setembre de 1986, s'ha celebrat a Espanya la Conferència Regional de la Unió Geogràfica Internacional (UGI) corresponent a 1986 que ha tingut com a temàtica principal la Mediterrània. Les Conferències de l' UGI se celebren cada quatre anys, dos després dels Congressos Internacionals que tenen la mateixa periodicitat. L'anterior Conferència s'havia celebrat a Brasil el 1982 (Sessió Principal a Rio de Janeiro) i la propera serà a la República Popular Xinesa el 1990 (Sessió Principal a Beijing). El darrer Congrès Internacional va celebrar-se als Països Alps el 1984 (Sessió Principal a París) i la propera serà a Austràlia i Nova Zelanda el 1988 (Sessió Principal a Sydney).

Les activitats que es desenvolupen, tant en els Congressos Internacionals com en les Conferències Regionals, s'acostumen a dividir en tres parts o temps: reunió de Grups i Comissions especialitzades en temàtiques diferents (l'UGI s'estructura actualment en 14 Comissions i 28 Grups), durant aproximadament una setmana; Sessió Principal, en una ciutat concreta i, finalment, excursions per donar a conèixer el país o països organitzadors.

Amb motiu de la Conferència Regional sobre Països Mediterranis, es van reunir a Espanya 31 dels 42 Grups i Comissions en setze ciutats diferents. L'organització va córrer a càrrec de col·legues geògrafs, geòlegs i cartògrafs de diferents Universitats i Instituts

d'Investigació. En conjunt, el nombre de participants en totes les reunions van depassar el miler. La majoria van celebrar les seves reunions la darrera setmana d'agost, només tres ho van fer la segona setmana de setembre. La Sessió Principal va tenir lloc a Barcelona; va reunir unes 350 persones i se celebrà la primera setmana de setembre. Finalment, i a continuació de la Sessió Principal, es va realitzar una excursió a les Illes de Mallorca, Menorca i Eivissa.

El Comitè Organitzador de totes les activitats que se celebraren amb motiu de la Conferència va estar format per Professors del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Va actuar de Secretari General el Prof. Joan Vilà i Valentí; la Profa. Maria de Bolòs va tenir cura de les publicacions; el Dr. Antoni Gómez de la preparació de les excursions i la Dra. Roser Majoral de la coordinació de les reunions de Grups i Comissions.

A. Reunions de Grups i Comissions celebrades a Catalunya

Onze de les reunions de Grups i Comissions es van celebrar o van partir de Catalunya; totes, menys dues, van tenir lloc la darrera setmana d'agost, abans de la Sessió Principal. Detallem a continuació quines van ser, nombre de participants i activitats dutes a terme:

Comissió Educació Geogràfica, presidida pel Prof. J. Stoltmann de la Universitat de Western Michigan a Kalamazoo, Estats Units.

La reunió va ser organitzada pel Dr. Agustín Hernando del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Es va celebrar al Palau Mar i Cel de Sitges entre els dies 26 i 28 d'agost. El tema general que es va discutir va ser el d'Educació Geogràfica i Societat, al qual es van presentar 30 comunicacions. Les sessions de treball foren seguides de tres dies d'excursió al Pirineu occidental català (Vall d'Aran, Pallars, Alt Urgell i Cerdanya). El nombre total de participants va ser de 40 procedents de 19 països diferents. Prèvia a la celebració de la reunió s'havia publicat un volum amb les aportacions al col·loqui: (A. Hernando ed.: *Geographical Education and Society*, Servei de Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 1986).

Comissió Control i Predicció en Geografia, presidida pel Prof. S.A. Evteev, de l'Institut de Geografia de la Universitat de Moscou, Unió Soviètica.

La reunió tingué lloc a Barcelona, a les sales del Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, actuant com a Organitzador Local el Dr. Carles Carreras del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Les sessions de treball a les que assistiren 10 participants de 5 països diferents se celebraren entre el 28 i el 30 d'agost i es llegiren un total de 8 comunicacions sobre el tema: Dinàmica dels Geosistemes: Control i predicció.

Comissió Teoria i Aplicació en Geomorfologia (COMTAG) presidida pel Prof. P. Shick del Departament de Geografia Física de l'Institut de les Ciències de la Terra de la Universitat Hebrea de Jerusalem, Israel.

Aquesta Comissió va celebrar una reunió itinerant, alternant les sessions de treball amb les excursions. Va tenir cura de l'organització local la Dra. Maria Sala del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. El tema de discussió, al qual es presentaren 49 comunicacions, fou Modelització en Geografia. El nombre de participants va ser de 70 procedents de 18 països diferents. La reunió va començar a Barcelona el dia 5 de se-

tembre i el 7 se celebrà una excursió al Montseny, el 8 es partí cap al País Valencià, Múrcia i Granada, on acabà el col·loqui.

Comissió *Geoecologia de la Muntanya*, presidida pel Prof. Bruno Messerli de l'Institut de Geografia de la Universitat de Berna, Suïssa.

L'organització de la reunió d'aquesta Comissió va ser portada pel Dr. J. Puigdefàbregas del Centro Pirenaico de Ecología de Jaca. El col·loqui va començar el dia 23 d'agost a l'Institut de Geologia Jaume Almera de la Universitat de Barcelona i continuà després a Jaca. Després de les reunions de discussió de comunicacions es va fer una excursió al Pirineu aragonès i català, que acabà a Barcelona el dia 30. El tema de discussió al qual es presentaren les comunicacions fou: Els ecosistemes en la muntanya mediterrània. El nombre total de participants va ser de 35.

Comissió *Medi ambient costaner*, presidida pel Prof. Roland Paskoff, de França. També aquesta comissió es reuní després de la Sessió Principal, entre els dies 6 i 13 de setembre i celebrà les reunions de treball alternant amb una excursió que començà al Cap de Creus i acabà a València. Va ser organitzada per la Profa. M. Àngels Marqués del Departament de Geomorfologia i Tectònica de la Universitat de Barcelona. El tema de discussió va ser: L'impacte humà en els medis costaners, factors i processos geomorfològics relacionats amb els medi ambients costaners i la seva organització; al qual es presentaren un total de 25 comunicacions. El nombre de participants va ser de 35 procedents de 16 països.

Grup de Treball *Síntesi del paisatge*, presidida pel Prof. E. Manzur de l'Institut de Geografia de l'Acadèmia Eslovaca de les Ciències a Bratislava, Txecoslovàquia. El grup celebrà la seva reunió, organitzada per la Profa. Maria de Bolòs del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, a la Casa d'Espiritualitat de Banyoles, on, entre el 25 i el 30 d'agost, es reuniren un total de 41 persones de 8 països. Els temes que es discutiren i als quals es va presentar un total de 24 comunicacions, foren: Bases geocollògiques per a la gestió del paisatge; L'impacte humà en el paisatge; Evolució històrica del paisatge i Mètodes i tècniques actuals per a l'estudi del paisatge. Les sessions de discussió de treballs es conbinaren amb excursions per la Garrotxa.

Grup de Treball *Història del Pensament geogràfic*, presidit pel Prof. David Hooson, del Departament de geografia de la Universitat de Califòrnia a Berkeley, Estats Units d'Amèrica.

La reunió fou organitzada pels Profs. Joan Vilà Valentí del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona i M. Dolors Garcia Ramon del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona a Bellaterra. Les sessions se celebraren entre els dies 26 i 30 d'agost al Centre d'Estudis Demogràfics. Hi van participar un total de 31 persones de 13 països. El tema a discutir, al qual es presentaren 22 comunicacions, fou La Història de la Geografia al voltant de la Mediterrània. La reunió es completà amb un dia d'excursió a Girona i a la Costa Brava.

Grup de Treball *Reconeixement i Cartografia Geomorfològica*, presidit pel Prof. C. Embleton del King's College de Londres, Gran Bretanya.

El grup es reuní al Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, entre els dies 24 i 30 d'agost, i va fer tres sortides o excursions a la Costa Brava, Prepirineu i

Depressió Central Catalana. Les sessions de treball van tenir com a tema principal la Geomorfologia aplicada a l'evolució de les formes de relleu a llarg termini. Es van presentar un total de tretze treballs. El nombre de participants fou de 25, de 12 països. L'organització de la reunió va córrer a càrrec de la Dra. Maria Sala del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona.

Grup d'Estudi *Investigació i Cartografia Topoclimatològica*, presidit pel Prof. J. Pasz-
yński de l'Institut de Geografia i Organització de l'Espai de l'Acadèmia Polonesa de les
Ciències a Varsòvia, Polònia.

La reunió del Grup es realitzà a Barcelona, a les sales del Departament d'Agricultura
de la Generalitat de Catalunya i va ser organitzada pel Dr. J. Martín-Vide del Departa-
ment de Geografia de la Universitat de Barcelona. El tema de discussió al qual es presen-
taren els treballs fou L'aplicació dels sensors remots a la Cartografia topoclimatològica
i Topoclimatologia agrícola a la conca mediterrània. El col·loqui va tenir lloc entre els
dies 27 i 30 d'agost i hi van participar 20 persones.

Grup d'Estudi *Geografia i Administració Pública*, presidit pel Prof. R.J. Bennet del
Departament de Geografia de la London School of Economics, Gran Bretanya.

També aquest grup es reuní a Barcelona entre el 27 i el 30 d'agost, organitzat pel Dr.
J.A. Plana del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Les sessions
de treball van tenir lloc a l'Institut d'Estudis Catalans i els participants, en nombre de
20, de sis països diferents presentaren un total de 13 treballs al tema Govern i Adminis-
tració Regional a Espanya i participaren a una excursió per l'Àrea Metropolitana de Bar-
celona.

Grup d'Estudi *Geografia de les Activitats Comercials*, presidit pel Prof. A. Metton del
Departament de Geografia de la Universitat d'Orleans, França.

La reunió del grup se celebrà a Barcelona entre el 28 i el 30 d'agost organitzada pel
Prof. Lluís Casassas del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona. Les
sessions de treball sobre el tema: Canvis en l'activitat comercial, es van celebrar a les
sales de la Societat Catalana de Geografia, amb la discussió de 19 comunicacions. Es va
efectuar també una excursió a la Plana de Vic. El nombre de participants fou de 25, de
nou països diferents. Els treballs són en vies de publicació.

B. La Sessió Principal

Entre el 1 i el 6 de setembre se celebrà a Montjuïc, al Palau de Congressos de Barcelo-
na, la Sessió Principal de la Conferència que tingué com a temàtica la Mediterrània. La
Conferència va constar de Sessions Científiques, sessions informatives i d'organització,
exposicions i exhibicions i actes socials diversos. Tot això precedit d'un acte solemne
d'obertura que fou presidit pel Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya.
En conjunt, el nombre de participants a aquesta part de la Conferència, va ser d'uns 350.

Els treballs científics de la Sessió Principal s'organitzaren en diferents reunions que
s'anomenaren Seccions, Simpòsia, Taules rodones o altres reunions que en conjunt cobri-
ren una temàtica molt àmplia que tingué com a fons principalment la Mediterrània, però
també Amèrica Llatina i altres àrees del món. Les sis seccions a les quals es podia enviar
comunicacions tingueren uns presidents i coordinadors que s'encarregaren d'articular-les

i d'efectuar-ne una síntesi i resum. La temàtica fou la següent: la primera es dedicà a aspectes conceptuals sobre la mediterraneïtat, tant des d'un punt de vista climàtic com històric i econòmic, tot tractant la mar Mediterrània com a cruïlla de cultures i analitzant els elements i els factors de desenvolupament o subdesenvolupament dels diferents països i àrees. La segona de les seccions es dedicà a problemes medi-ambientals, l'aridesa i la degradació ambiental en els països que l'envolten insistint en aspectes característics del medi mediterrani com és ara la contaminació ambiental, la deforestació, els processos erosius, canvis climàtics i escassetat de recursos hídrics. La tercera tenia com a tema les catàstrofes i els riscos naturals en els països mediterranis, és a dir, les sequeres i inundacions, terratrèmols i volcans, incendis, corriments de terra. La quarta, es dedicà a l'agricultura, tant la de característiques tradicionals com la que ha sofert canvis i transformacions recents, l'impacte de les transformacions en el paisatge i la difícil lluita contra un medi sovint hostil a l'agricultura. La cinquena, es dedicà a les ciutats mediterrànies, les característiques comunes, els centres històrics, els factors de creixement urbà, sistemes i metròpolis urbanes. La sisena i darrera de les sessions es dedicà al fenomen més impac-tant en l'economia mediterrània dels darrers decennis, el turisme, que es tractà des del punt de vista dels factors d'atracció turística, els grans corrents turístics i l'impacte ambiental polític, econòmic i social en els països mediterranis.

Les sis sessions, anomenades simpòsia, es dedicaren tant al món mediterrani com a l'Amèrica Llatina. Foren, d'una banda, de caràcter teòric i, d'una altra, cobriren aspectes que no es tocaven en les seccions anteriors. Els treballs que s'hi aportaren foren sols intervencions curtes i van ser, com les seccions, presidits i coordinats per persones que es cuidaren del seu desenvolupament. El primer i el quart dels simpòsia es dedicaren a l'estat actual de la Geografia en els països mediterranis i d'Amèrica Llatina, respectivament. El segon tenia com a tema central l'espai marítim mediterrani, la seva utilització i ocupació i el tercer fou destinat a la industrialització dels països mediterranis i a l'impacte que ha produït la implantació industrial. Els altres dos simposia tingueren com a tema dues qüestions fonamentals per a Amèrica Llatina: d'una banda, Geopolítica i Geoes-tratègia i, d'una altra, els problemes de creixement i de crisi econòmica.

Les cinc Taules rodones tingueren temàtica contrastada i diversa. La primera es destinà a qüestions d'Història de la Geografia i del seu futur amb aportacions de geògrafs de països diferents que explicaren les seves experiències personals o l'estat de la Geografia en els seus països o àrees de procedència. La segona analitzà l'estat actual de l'ensenyament de la geografia a tots nivells: des de l'escolar a l'universitari. La Geografia marítima i les seves fronteres donà lloc a una tercera taula rodona. La quarta es destinà a l'anàlisi dels nuclis històrics de les ciutats mediterrànies i la seva rehabilitació i, finalment, la darrera fou dedicada, amb el títol de Dona i Genre, al paper de la dona en la Geografia a diferents països i sota diferents punts de vista.

A més de les esmentades suara, s'organitzaren altres reunions i conferències científiques, algunes de Grups i Comissions que no tingueren una reunió específica la setmana anterior o següent a la de la Sessió principal i que aprofitaren l'avinentsa per trobar-se i discutir de la temàtica particular a alguna d'elles o comuna entre dues de diferents. Així, es trobaren els Grups de Geografia de la Salut i el de Climatologia tropical i assentaments humans, per a una reunió conjunta sobre Bioclimatologia i es van celebrar conferències sobre La perspectiva geogràfica del problema de la fam i de les actuacions en front a la crisi alimentària, i una altra amb el tema d'Erosió del sòl amb especial referència a les condicions que es donen a Europa. El programa científic es completà amb una sessió de síntesi de les sessions de treball efectuades en les seccions, simpòsia i taules rodones,

en les quals els coordinadors de cadascuna d'elles oferiren un resum dels treballs presentats i de les discussions que s'havien generat al seu entorn.

Fora del programa científic se celebraren altres reunions informatives o d'organització interna de la Unió Geogràfica Internacional. En el darrer sentit, el Comitè Executiu de l'UGI tingué un apretat programa de reunions per preparar i introduir modificacions en el funcionament de la Unió en els propers anys i de cara al Congrés d'Austràlia el 1988. El Comitè Executiu va fer una sessió informativa per als participants a la Conferència, atès que no hi hagué assemblea general (que se celebra tan sol coincidint amb els Congressos Internacionals), sobre alguns dels punts que es venien discutint en les seves sessions a porta tancada. Una altra Sessió informativa va ser sobre com s'està preparant el proper Congrés de l'UGI a Austràlia i Nova Zelanda del qual se'n oferí la primera circular i tot un programa molt preparat, la sessió es completà amb una pel·lícula dels escenaris on tindran lloc les diferents activitats del Congrés. També se celebrà una reunió de tots els Presidents de Grups i Comissions assitents a la Conferència en la qual se'ls comunicà alguns canvis que es pensen introduir a partir de l'Assemblea General d'Austràlia en el nombre i el funcionament de les diferents unitats de treball. En una altra reunió es trobaren els geògrafs ibèrics i ibero-americans per analitzar problemes comuns dins la geografia i articular contactes.

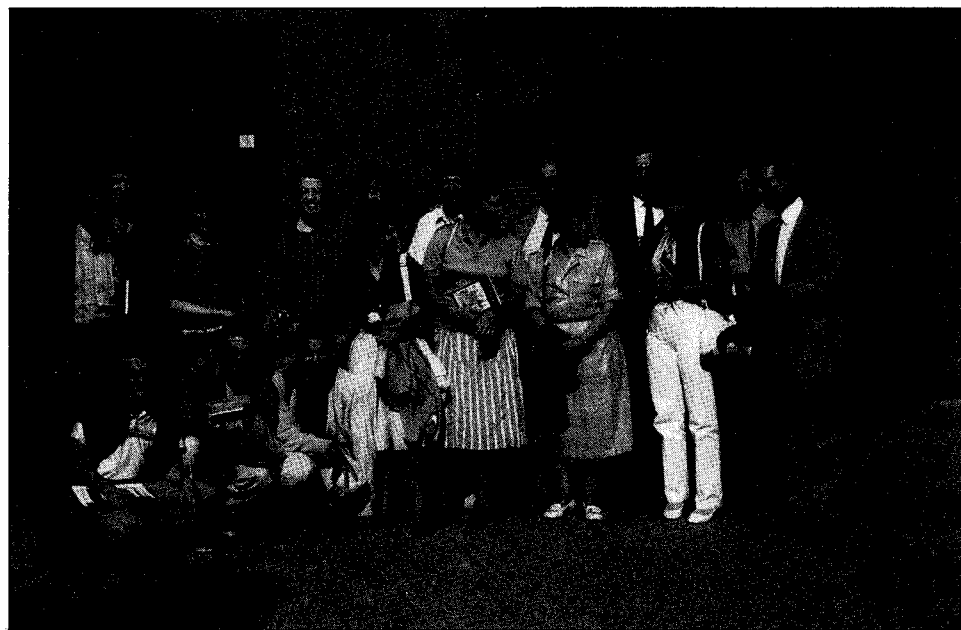
Foren oferts per l'organització de la Conferència o per diferents organismes i institucions de la ciutat, tot un seguit d'actes socials que acompanyaren les sessions científiques i informatives. Dos concerts en el propi Palau de Congressos van completar un programa que finalitzà amb un sopar d'acomiadament amenitzat per una orquestrina que va permetre als participants unes hores d'esbarjo després d'una setmana de treball.

Paral·leles a la celebració de la Conferència hi va haver, en el propi Palau de Congressos, diferents exposicions bibliogràfiques, tant científiques com comercials i cartogràfiques. Hi hagué també una exhibició de vídeos i la presentació de la traducció al castellà d'un llibre per part dels autors i l'empresa editora.

Amb motiu de la Conferència Regional es feren un seguit de publicacions que s'entregaren als participants: resum de les comunicacions, guia d'excursions programades i alguns números especials de revistes catalanes de Geografia com és ara la propia del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, el publicat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya i els «Treballs de la Societat Catalana de Geografia», així com informacions diverses sobre Catalunya i Barcelona ofertes per la Generalitat i l'Ajuntament.

En resum, el nombre d'activitats celebrades a Catalunya amb motiu de la Conferència Regional de la Unió Geogràfica Internacional van ésser les següents: onze reunions de Grups i Comissions a diferents indrets que aplegaren uns 350 participants d'uns trenta països i en les quals es va discutir en conjunt quasi 200 comunicacions aportades per geògrafs d'arreu del món i als quals, en les respectives excursions, es mostrà la Geografia del nostre país. Una Sessió Principal de la Conferència a Barcelona que aplegà un nombre similar de participants i en la qual es discutiren quasi un centenar d'aportacions científiques referents principalment a la Mediterrània i a l'espai que s'identifica com a mediterrani, però també a Amèrica llatina i altres àrees del món. Reunions informatives, actes socials i culturals, exposicions i exhibicions, més tot un seguit de publicacions que ha generat la Conferència completen un apretat programa que s'ha desenvolupat bàsicament durant la darrera setmana d'agost i la primera de setembre de 1986.

Setembre de 1986

El grup d'estudi d'activitats comercials durant la seva visita a la ciutat de Vic, en una fotografia de M. Cuxart.